

Länsstyrelsen
Kalmar län

Inbjudan till årets kulturarvsseminarium

Motor och människa

Torsdagen den 6 oktober 2011

Plats: Forum i Oskarshamn

Seminariet är kostnadsfritt

Hur har maskiner, bilar och andra tekniska uppfinningar format vårt län? Hur kan man se spåren av 1900-talets tekniska utveckling i det landskap vi lever i idag?

I länet finns många bevarade kulturmiljöer, museala samlingar och entusiaster som arbetar med teknikens kulturarv.

Sedan industrialismens genombrott under 1800-talets andra hälft har motordrivna maskiner varit en del av vår vardag. De har underlättat tunga arbetsuppgifter, förenklat transporter och kommunikation mellan människor men de har också ställt krav på förändringar. Bilar har krävt ett utbyggt vägnät, lantbrukets maskiner större åkrar där de moderna maskinerna kan ta sig fram på ett rationellt sätt. Allt detta har lämnat spår i landskapet. Det har också efterlämnat ett påtagligt fysiskt kulturarv i form av maskiner och föremål som med tiden blivit omoderna. Den tekniska utvecklingen under 1900-talet har skapat en uppsjö av föremål som när de blivit omoderna har lockat entusiastiska samlare. Möt några av dessa under dagens seminarier och få inspiration till att själv se såväl landskapet som föremålen i vår vardag på ett nytt sätt.

Missa inte möjligheten att skapa nya kontakter, diskutera, utbyta idéer och få nya kunskaper! I år ger vi dig som deltagare möjlighet att visa bilder och att ta med föremål, se anmälningstalonger i inbjudan. Årets program innehåller en spännande mix av föredrag. Vi hoppas Du vill medverka!

Varmt välkomna!

Örjan Molander
Länsmuseichef
Kalmar läns museum

Kjell-Håkan Arnell
Länsantikvarie
Länsstyrelsen Kalmar län

Program: Motor och människa

Moderator: John Winroth

8.30-9.00

SAMLING & MORGONFIKA

09.00-09.15

Välkomsthälsning & presentation av dagen

Örjan Molander, länsmuseumschef/Kjell-Håkan Arnell, länsantikvarie

Moderator John Winroth

09.15-09.30

En motorisk mosaik

Lotta Lamke, Kalmar läns museum

09.30-10.30

Människor och maskiner

Torsten Nilsson, Arbetets museum

10.30-10.45

BENSTRÄCKARE

10.45-11.15

Målilla mekaniska verkstad i framtiden

Roland Johnsson

11.15-11.45

”Bruksriket” som turistmål? Aktiveum® blir till

Donald Öfverberg

11.45-12.45

LUNCH

12.45-13.15

Teknikutvecklingen i lantbruket med särskilt fokus på Kalmar län

Rolf Larsson, agronom och fd anställd vid Hushållningssällskapet i

Kalmar län

13.15-14.00

Bilspår i landskapet; hur ser massbilismens landskap ut och vad gör vi med det?

Niklas Ingmarsson, etnolog, Kulturen i Lund

14.00-14.15

Avrundning

Moderator John Winroth

14.15-14.45

Förflyttning till båt- och maskinmuseet i Oskarshamns hamn där kaffe serveras

14.45-16.00

Möjlighet att se museet, bogserbåten Nalle och att visa upp föremål man valt att ta med till dagen

Båt- och maskinmuseets entusiaster guidar

16.00-17.00

Kraftmaskiner (begränsat antal platser, föransökan krävs)

Nils-Erik Sjöstrand, motorentusiast

Presentation av dagens föredrag

En motorisk mosaik; några tankar kring dagens tema – Lotta Lamke

Med utgångspunkt från dagens tema kåserar Lotta Lamke kring motorer och maskiners betydelse för oss som människor och boende i Kalmar län. Lotta Lamke arbetar som antikvarie vid läns museet i Kalmar och har bl a varit ansvarig för den inventering av industrier som genomförts i länet samt de kommunvisa industriarvsstudier som genomförts i nästan samtliga av länets kommuner. E-post Lotta Lamke: lotta.lamke@kalmarlansmuseum.se

Människor och maskiner – Torsten Nilsson

Vid slutet av 1800-talet inleddes en industrialiseringsprocess som tog Sverige från bondeland till industriland. Många av dess platser bevaras idag som arbetslivsmuseer där entusiaster berättar om hur Sverige utvecklats. En ny tendens i museiarbetet är att vi för våra besökare vill visa maskiner i drift. Följ med på en resa i tid och rum bland roliga maskiner och spännande människor. Torsten Nilsson, 1:e intendent vid Arbetets museum i Norrköping, har jobbat på Arbetets museum i elva år med ansvar för frågor kring industriellt kulturarv och arbetslivsmuseer. E-post Torsten Nilsson: torsten.nilsson@arbetetsmuseum.se

Målilla Mekaniska verkstad – Roland S Johnsson

År 1991 lades Målilla Mekaniska verkstad ner efter att har varit verksamt i över 80 år. En hel del av verkstadens inventarier såldes men företagets arkiv blev kvar i Målilla. Tillsammans med lokalerna övertogs det av Målilla-Gårdveda hembygdsförening. Idag har föreningen en aktiv verksamhet med visningar, mekarkvällar och en stor årlig veteranmotormässa. En av dem som varit med och arbetat med Målilla Mekaniska Verkstad är Roland S Johnsson. E-post Roland S Johnsson: 0495.20260@telia.com

”Bruksriket” som turistmål? Aktiveum® blir till – Donald Öfverberg

Ankarsrum är ett av de brukssamhällen i norra Kalmar län som under de senast årtiondena upplevt en kraftig avfolkning. Under 1990-talet började man bl a från Samhällsföreningens och Hembygdsföreningens sida arbeta mera aktivt för att bromsa den systematiska nedsläckningen av samhället. Industrimuseet Aktiveum® föddes. Sedan dess har verksamheten besökts av många bl a kungaparet. Man har producerat flera utställningar bl a med Harald Wibergs verk. Motorer och teknik utgör en viktig del av basutställningarna som också erbjuder flera olika aktiviteter. Föreläsningen berättar om arbetet med att skapa och marknadsföra verksamheten. Sedan 1999 ägnar sig Donald Öfverberg åt ideellt arbete inom Samhällsföreningen och Hembygdsföreningen. Han har varit med om att bygga upp industrimuseet Aktiveum®. E-post Donald Öfverberg: donald.ofverberg@telia.com

Teknikutvecklingen i lantbruket med särskilt fokus på Kalmar län – Rolf Larsson

Lantbrukets mekanisering har genom åren styrts av ekonomiska drivkrafter. Ny teknik har - med några undantag - funnits på plats i god tid innan den varit lönsam att tas i bruk. Under 1800-talet blev Överums Bruk den ledande tillverkaren av maskiner och redskap till svenska bönder. Rolf Larsson var mellan åren 1963 och 1999 rådgivare åt länets bönder i teknik- och miljöfrågor. Han har skrivit boken Från stall till maskinhall - Lantbrukets maskin- och redskapshistoria under 1900-talet. I november 2011 beräknas hans nya bok, som behandlar samma tema under 1800-talet, komma ut. E-post Rolf Larsson: ann-marie.rolf@telia.com

Bilspår i landskapet; hur ser massbilismens kulturarv ut och vad gör vi med det? – Niklas Ingmarsson

Bilismens genombrott ändrade radikalt om landskapet och vårt sätt att leva. Det stora genombrottet skedde på 1950-1960-talet. Idag har spåren av den tidiga bilismen bleknat och inte mycket finns bevarat i orört skick. Men intresset för bilismens guldår har aldrig varit större och motorhistorikerna är en av de största folkrörelserna idag. Niklas Ingmarsson berättar om hur det här engagemanget ser ut, resonerar om varför det blommat upp och vad som hamnar i fokus och vad som glöms bort. Niklas Ingmarsson har varit anställd på museet Kulturen i Lund, men är numera doktorand i etnologi vid Lunds Universitet. Han frilansar dessutom som skribent med inriktning mot motorhistoria. Niklas har författat böckerna *Inte som förr, hembygd i rörelse*, *Bilkultur i Malmö, hur en bilstad blir till* samt *Förbiset, när vardagen glimrar till*. E-post Niklas Ingmarsson: Niklas.Ingmarsson@kulturen.com

Kraftmaskiner – Nils-Erik Sjöstrand

Rubriken kraftmaskiner innefattar alla typer av energiomvandlande utrustningar som utvecklades från 1700-talets mitt, fram till våra dagar. Föredraget kommer därför att huvudsakligen beröra ångmaskiner, ångturbiner, alla typer av förbränningsmotorer men då i huvudsak olika typer av tändkulemotorer samt bensen och dieselmotorer och den s.k. Stirlingmotorn. Trots att man ibland tycker att alla bränslen var billigare förr, så är det inte sant. Man har sen tidernas begynnelse alltid betraktat bränslen som dyra och värdefulla och det har drivit teknikutvecklingen framåt. Man har strävat efter att omvandla energin med så hög verkningsgrad som möjligt.

Nils-Erik Sjöstrand är sjöingenjör med en bred yrkeserfarenhet från flera olika industriverksamheter t ex pappersindustri, sockerbruk och värmeverk. Nils-Erik är även ordförande och redaktör i sällskapet Tändkulans Vänner www.tandkulan.com och medlem i Målilla Hembygdsförening och leder kurser i gammal motorteknik. E-post Nils Erik Sjöstrand: nilseric.sjostrand@sydskane.nu

Anmälan: Motor och människa.

Vi ser fram emot din anmälan så fort som möjligt, dock senast fredagen den 23 september 2011.

Anmälan är bindande. Seminariet är kostnadsfritt.

- Seminariet äger rum torsdagen den 6 oktober 2011. Plats: Forum , Södra Långgatan 15-17, Oskarshamn
- Seminariet arrangeras årligen av Kalmar läns museum och Länsstyrelsen i Kalmar län och vänder sig till intresserade och verksamma inom kulturarv och kulturmiljövård i länet.
- Särskild anmälan krävs till Nils-Erik Sjöstrands föreläsning p g a begränsat antal sittplatser i båt- och maskinmuseets lokaler. Först till kvarn.....

Anmälan skickas till:

magdalena.jonsson@kalmarlansmuseum.se

Magdalena Jonsson
Kalmar läns museum
Box 104
391 21 Kalmar

Klipp här.....

Jag/Vi anmäler oss till seminariet Motor och människa den 6 oktober 2011 på Forum i Oskarshamn:

Namn:.....

.....

.....

.....

.....

Förening/företag/institution eller dyl:.....

.....

Postadress:.....

Telefonnr.....

Önskemål om specialkost.....

.....

Nils-Erik Sjöstrands föreläsning

Ja

Nej

Seminariedeltagarnas bildspel

Här finns möjlighet för Dig att visa upp en kulturmiljö kopplad till årets tema MOTOR OCH MÄNNISKA. Något du kanske arbetat med eller känner något extra för. Det kan också vara en miljö som har en särskild problematik kring sig eller en miljö du helt enkelt bara vill visa upp för övriga deltagare. Ett perfekt tillfälle att visa upp vad som finns därute i länet!

Skicka in ett foto och motivera ditt val med max 5 meningar. Vi sammanställer sedan materialet i ett bildspel som visas rullande under hela seminariedagen.

Tänk på följande:

- Att bilden bör vara av så god kvalitet att den tål att visas på en filmduk.
- Att förutom motiveringstext ange motiv, när bilden togs och av vem.
- Endast ett foto per person. Skicka helst digitala bilder döp filen i ditt namn. Även vanliga foton mottages. Ange i så fall om du vill ha bilden returnerad och till vilken adress.
- **Vi behöver ditt bidrag snarast, dock senast måndagen den 19 september**

Skicka bilden och texten till:

magdalena.jonsson@kalmarlansmuseum.se

eller

Magdalena Jonsson
Kalmar läns museum
Box 104
391 21 Kalmar

Klipp här.....

Mitt bidrag till seminariedeltagarnas bildspel

Namn:.....

Företag/förening/institution.....

Postadress:.....

E-postadress:.....

Telefon:.....

Motiv, fotograf, fotodatum:.....

Motiveringstext/bildtext (max 5 meningar).....

.....

.....

.....

.....fortsätt på baksidan

Seminariedeltagarnas föremål

Här finns möjlighet för Dig att visa upp ett föremål kopplat till årets tema MOTOR OCH MÄNNISKA. Något du kanske arbetat med eller som finns i din förening samlingar. I samband med eftermiddagens besök på Båt- och maskinmuseet i Oskarshamn har Du/Ni möjlighet att visa och berätta för seminariedeltagarna om dina/era erfarenheter.

Vi vill gärna veta vad du vill ta med för att kunna ge plats. Ett mindre utrymme för små föremål finns i Båt- och maskinmuseets lokaler. Utanför museet finns en större asfalterad parkering där det är möjligt att visa större föremål. **Vi behöver veta snarast, dock senast måndagen den 19 september**

Skicka anmäla till:

magdalena.jonsson@kalmarlansmuseum.se

eller

Magdalena Jonsson

Kalmar läns museum

Box 104

391 21 Kalmar

Klipp här.....

Föremål till seminariet

Namn:.....

Företag/förening/institution.....

Postadress:.....

E-postadress:.....

Telefon:.....

Föremål och utrymme:.....

.....

.....

.....

.....